

Een goudmijn aan genetische diversiteit in de openbare ruimte van IJsselstein

Fruitrassen als de Goudrenet, de Golden Delicious en de Elstar, iedereen kent ze wel. Er zijn ongeveer zeven appelfrassen die de commerciële fruitteelt domineren. Bij peren is dit aantal nog lager, hier zijn het er ongeveer drie. Maar er zijn veel meer fruitrassen dan diegene die je bij de fruitboer of in de supermarkt vindt.

Zo heeft de gemeente IJsselstein op dit moment ruim 800 verschillende rassen van appel- en perenbomen in haar openbare ruimte. Daarmee is het een belangrijke genenbank. In de jaren '70 is landschapsarchitect George Otter begonnen met het aanplanten van fruitbomen in IJsselstein. Toen Otter met pensioen ging rond het jaar 2000, had hij een flinke collectie opgebouwd.

De collectie is zelfs de grootste openbare fruitbomencollectie van Europa en een deel van de rassen uit de collectie komt enkel nog voor in IJsselstein. Zo'n grote en unieke fruitbomencollectie is ontzettend waardevol, maar het brengt natuurlijk ook uitdagingen met zich mee.

Een grote uitdaging voor de komende jaren is om de collectie zowel in grootte als in diversiteit te behouden.

Na de pensionering van landschapsarchitect Otter is de collectie een tijd aan haar lot overgelaten, maar sinds een aantal jaar is er toch verbetering te zien.

Bewonersinitiatief Klimaatneutraal IJsselstein (KNIJ) zet zich in voor het behoud van de fruitbomencollectie, zo hebben zij voor bekendheid en bewustwording gezorgd, net als diverse politieke partijen die zich sterk hebben ge-

maakt voor de fruitcollectie. Met als gevolg dat de gemeente extra budget beschikbaar heeft gesteld voor het onderhoud van de fruitbomen. Dit budget wordt gebruikt om de achterstanden in het onderhoud van afgelopen jaren in te halen. Sinds kort is er ook landelijke belangstelling voor het zeldzame genetische materiaal van de collectie. Verschillende partijen zijn bezig met het inventariseren van de huidige situatie. Een vervolgstap is om te bepalen wat er nodig is om de zeldzame rassen te behouden en uiteindelijk kan er overgegaan worden tot actie.

Er is nog veel wat gedaan moet worden maar een belangrijke eerste stap is in ieder geval gemaakt: er lijkt eindelijk erkenning te zijn voor de authenticiteit van de collectie!

Waarom levend genenmateriaal?

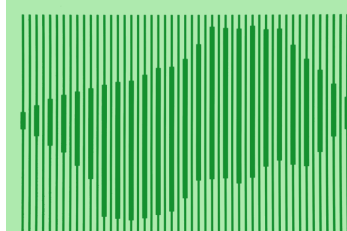
Zoals het Spitsbergen een unieke genenbank voor zaden is, zo is IJsselstein een levende genenbank voor fruit. Tot nu toe is het niet mogelijk genenmateriaal in te vriezen om te vermeerderen. We hebben dus nog de levende bomen zelf nodig voor het in stand houden van de genenbank. Dat maakt deze levende genenbank extra essentieel, uniek en waardevol.

door Lukas van Loenen, student University of Applied Sciences Van Hall Larenstein.

Lukas heeft onderzoek gedaan naar de waarde van de genenbank van de IJsselsteinse fruitcollectie. Hij heeft daarvoor meerdere landelijke organisaties benaderd zoals de WUR en Nederlands Fruitnetwerk. Er is door hem nu ook wetenschappelijk bewezen en erkend dat deze collectie in het openbaar groen uniek is. Zijn mooie en waardevolle rapport is te lezen op www.knij.nl bij groen-> eetbare stad.

Foto hiernaast: appel de 'Tukker', fotograaf George Otter archief KNIJ. Degene die het appelras Tukker heeft ontwikkeld was overleden. De nabestaande familie Tukker kwam erachter dat deze nergens meer voorkwam. Ze wilden graag een herinnering aan hun vader, en hebben George Otter benaderd, die destijds de Tukker vanuit Duitsland naar Nederland heeft gehaald. Gelukkig stond deze Tukker nog gezond en wel in IJsselstein. De familie is naar IJsselstein gekomen en hebben het familiere ras als levende herinnering aan hun vader in hun geboortegrond kunnen herplanten.

Werkgroep Behoud Lopikerwaard